

сприятиме формуванню рівних можливостей професійної самореалізації для всіх курсантів, забезпечить їх готовність до виконання службових обов'язків та відповідатиме сучасним принципам розвитку правоохоронної системи.

Отже, забезпечення гендерної рівності у системі спеціально-фізичної підготовки майбутніх правоохоронців є важливою умовою формування їхньої професійної готовності до виконання службових завдань в умовах підвищених ризиків. Врахування гендерного аспекту у процесі підготовки сприяє створенню рівних можливостей для розвитку необхідних фізичних якостей, подоланню стереотипів та підвищенню ефективності освітнього процесу. Удосконалення змісту та підходів до фізичної підготовки, зокрема через модернізацію нормативів і розвиток функціональної спрямованості занять, дозволяє забезпечити об'єктивну оцінку готовності курсантів та сприяє їх професійній самореалізації. Реалізація таких підходів відповідає сучасним вимогам розвитку правоохоронної системи та підвищує її спроможність ефективно діяти в умовах воєнного стану.

1. Константинов Д. В. Зміст фізичного виховання курсантів закладів вищої освіти системи МВС України. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. наукових пр. конф. (м. Харків, 31 трав. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. Харків : ХНУВС, 2019. С. 246–249.

2. Зубченко Л. В., Голик В. А. Урахування гендерного підходу у фізичній підготовці дівчат-курсанток. *Law Journal of Donbass*. 2022. № 2. С. 178–185. URL : <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-79-2-178-185> (дата звернення: 19.02.2026).

3. Анісімов Д., Антипова А. Гендерні аспекти фізичної підготовки працівників правоохоронних органів. *Молодий вчений*. 2022. 10 (110). С. 14–16. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-3> (дата звернення: 19.02.2026).

Євген ГІДЕНКО

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ДОСТУПУ ДО ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні, спричинений широкомасштабною агресією, поставив перед суспільством низку викликів, серед яких особливе місце займає забезпечення рівного доступу до гуманітарної допомоги. Гендерні аспекти цього процесу є критично важливими, адже війна по-різному впливає на жінок, чоловіків, дітей та інші вразливі групи. Проблема полягає у тому, що традиційні соціальні ролі, інституційні практики та нерівності можуть обмежувати доступ до ресурсів, посилюючи дискримінацію та соціальну напругу. Актуальність теми визначається необхідністю інтеграції гендерно-чутливого підходу у всіх етапах гуманітарних програм – від планування до моніторингу. Це дозволить не лише підвищити ефективність допомоги, а й сприяти утвердженню принципів рівності та справедливості в умовах кризи.

Гендерна рівність у гуманітарному контексті означає рівні права, можливості та доступ до ресурсів для жінок і чоловіків, незалежно від соціальних чи культурних стереотипів. У випадку гуманітарної допомоги це означає, що всі групи населення повинні мати однаковий доступ до життєво необхідних ресурсів – їжі, води, медичних послуг, притулку. Гуманітарна допомога своєю чергою є комплексом заходів, спрямованих на забезпечення базових потреб населення, яке постраждало від війни чи стихійних лих. Вона включає матеріальні ресурси, медичну підтримку, психологічну допомогу та соціальні послуги. Міжнародні документи, такі як Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) та Резолюція Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки, мир, безпека», визначають необхідність врахування гендерних аспектів у гуманітарних програмах. Вони наголошують на важливості участі жінок у процесах прийняття рішень та забезпеченні їхнього доступу до допомоги.

В умовах воєнного стану в Україні можна виділити кілька ключових бар'єрів доступу до гуманітарної допомоги. По-перше, фізичні бар'єри: жінки з дітьми та люди похилого віку

часто не мають можливості дістатися пунктів видачі допомоги. По-друге, інформаційні бар'єри: відсутність гендерно орієнтованої комунікації призводить до того, що певні групи не отримують інформацію про доступні ресурси. По-третє, соціальні бар'єри: традиційні ролі можуть обмежувати жінок у прийнятті рішень щодо отримання допомоги. Водночас в Україні діють як державні, так і міжнародні організації, що намагаються враховувати гендерні аспекти. Наприклад, окремі програми ООН та Червоного Хреста передбачають спеціальні пакети допомоги для жінок з дітьми та людей з інвалідністю. Проте системність таких практик залишається недостатньою. За даними міжнародних організацій, понад 60% внутрішньо переміщених осіб в Україні – це жінки та діти. Це свідчить про необхідність адаптації гуманітарних програм до їхніх специфічних потреб.

Гендерні виклики та нерівності проявляються у різних площинах. Жінки стикаються з подвійним навантаженням – догляд за дітьми та пошук ресурсів, а також часто стають жертвами гендерно зумовленого насильства. Чоловіки перебувають під тиском очікувань щодо участі у бойових діях, що обмежує їхній доступ до гуманітарних програм. Діти особливо вразливі до нестачі харчування, медичних послуг та психологічної підтримки. Вразливі групи – люди з інвалідністю, літні особи, ЛГБТК+ спільнота – часто стикаються з дискримінацією та відсутністю спеціалізованих програм.

Для інтеграції гендерного підходу у гуманітарні програми необхідно розробити гендерно-чутливі індикатори для оцінки ефективності, забезпечити доступність пунктів видачі допомоги для жінок з дітьми, людей похилого віку та осіб з інвалідністю, проводити інформаційні кампанії, орієнтовані на різні групи населення, залучати жінок до процесів прийняття рішень у гуманітарних організаціях, навчати персонал основам гендерної чутливості та здійснювати моніторинг із врахуванням гендерних показників.

Отже, гендерні аспекти доступу до гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану в Україні є головним фактором ефективності та справедливості гуманітарних програм. Війна створює нові виклики, які посилюють існуючі нерівності, тому інтеграція гендерного підходу стає не лише питанням прав людини, а й практичною необхідністю. Розробка та впровадження гендерно-чутливих механізмів дозволить забезпечити рівний доступ до ресурсів, зменшити соціальну напругу та сприяти відновленню суспільства на засадах рівності та справедливості.

1. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW). Організація Об'єднаних Націй. Київ: Міністерство соціальної політики України, 2022.

2. Резолюція Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки, мир, безпека». Організація Об'єднаних Націй. Нью-Йорк, 2000.

3. Оксамитна К., Грей Ф. Гендерні аспекти міжнародної допомоги в Україні під час повномасштабного російського вторгнення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Соціологія.* – 2024. – №2. Київ: 2024. С.15–28

4. Антикризисний медіа-центр. Зміцнення гуманітарної підтримки через гендерний підхід: Ініціатива GiHA. Харків: 2025. С. 7–19.

5. Грень Л.М. Сучасний стан забезпечення гендерної рівності в Україні: нормативно-правовий аспект. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ».* Серія: Соціально-гуманітарні науки. 2021. №1. С. 45–53.

6. Gradus Research, Biasless. Дослідження гендерної рівності в Україні: благополуччя українських жінок у третій рік війни. Київ: Липень 2024. С. 3–12.

7. Гендерні обмеження доступу до гуманітарної допомоги: чи справді чоловіки мають менший пріоритет. *Gendergid*, 2024. С. 21–30.